

1760. aasta 26. märtsil asus Kuningliku Teaduste Akadeemia astronoom Guillaume Joseph Hyacinthe Jean-Baptiste Le Gentil de La Galaisière viiekümne kahuriga varustatud laevale Le Berryer, et sõita Indiasse. Kui sõjaline meresõiduvahend väljus Prantsuse sadamast, haaras astronoom viimasel hetkel mastist – ta hõbepannaldegas lakkkingad ei suutnud laevalae lattidel pidepunkte leida. Parema käega hoidis ta kinni oma mustast vildist kolmnurkset kübarat ning Bretagne'i tuul pani lehvima ta sinise kuue ja pitsist žaboo. Algas oli pikk ja ohtlik reis. Tollal ei teadnud keegi, kes maailma meredele suundudes jala laevale pani, kas ta naaseb elusana. Guillaume Le Gentil asus täitma Tema Majesteet Louis XV korraldust, mis oli jõukohane vaid tema kvalifikatsiooniga inimesele: kasutades ära Veenuse liikumise üle Päikese, mõõta teleskoopide ja teiste astronoomiliste riistade abil tõeline, mitte oletatav vahemaa Päikese ja Maa vahel.

Kui väike armastusjumalanna nimega planeet läheb kord üle päikeseketta, teeb ta seda jälle kaheksa aasta pärast, edasi aga kaob ... saja kahekümne kaheksa aastaks. Siis kordub kaheksa aasta pikkune tsükkel, misjärel tuleb uute samasuguste sündmuste kordumiseks

oodata sada viis aastat. Need saja kahekümne kahe ja saja viie aastaste vahedega korduvad kaheksa aasta pikkused tsüklid on pandud paika universumi loomisega.

Guillaume Le Gentil oli võtnud tarvitusele kõik ettevaatusabinõud, et 6. juunil 1761. aastal, seega rohkem kui aasta pärast tema lahkumist Prantsusmaalt Pondichérys¹ tehtavad vaatlused õnnestuksid. Temast pidi saama esimene inimene, kes mõõdab täpselt ära valgust andva taevakeha ja sinise planeedi vahelise kauguse.

Kõik oli pisimate üksikasjadeni läbi mõeldud, ent ometi ei läinud miski nii, nagu oli ette nähtud.

¹ Alates aastast 2006 Puducherry. (*Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*)

Te hingate.

Te olete elus.

Kõik on hästi.

Te istute. Tunnetage oma keha raskust, oma jalgade raskust, oma käte raskust ja kuulake teid ümbritsevaid helisid.

Naishääl tema nutitelefonis oli rahustav. Ikka sama hääl kõigi seansside ajal. Xavier Lemerrier'il oli käsil igapäevase rutiini viieteistkümnes kord. Meditatsioon, mida iseloomustab *mindfulness*. Selle teadusliku praktika leidis ta siis, kui püüdis suitsetamisest loobuda. Xavier polnud kunagi kaldunud uskuma meditatsiooni ja pidas seda millekski, mis tema meelest oli täis esoteerilisi lauseid, *New Age*'i hõngu ja odavat šamanismi. „Kujutage ette, et te olete rebane, nuusutage teie ees olevat lille.“ „Pöörake oma süda igavese planeedi Gaia poole, kes on kõigi olendite toitev ema.“ Tema allalaaditud programmi eesmärk oli iga päev kolmekümne minuti jooksul aeglustada mõtete möllu, mis ründavad inimest igal hetkel nagu herilased. Nüüd oli harjumus kuulata „hääle“ rahustavaid lauseid pea-aegu sama meeldiv nagu lubada endale tööpäeva lõpul

päikesepaistelisel terrassil klaas värsket aperitiivi. Iga-päevased kolmkümmend minutit lasksid Xavier'l pea-aegu unustada oma mured ja see tundus talle endale lausa vägiteona.

Laske nüüd oma mõtted vajuda tagaplaanile ja alustage keha skaneerimisega.

Keha skaneerimine kujutas endast mõtte suunamist jalatallast pealaeni ja ebamugavust tekitavate punktide täheldamist. Xavier tundis pidevalt valu nimme-piirkonnas ja pitsitust kõhus.

Ta oli mures juba kaks kuud. Ta kinnisvaraagentuur kiratses. Tehinguid oli arusaamatutel põhjustel vähe. Pariisi turul oli palju pakkumisi, aga hinnad olid kõrged ja aastal 2012 ei soovinud keegi eriti osta ega müüa. Tehingute vähesust ei saanud õigustada tavaliste näitajatega, milleks olid kodumajapidamiste tarbimine, ostujõud, börsihinnad. Niinimetatud „turuosalised“ tegid sama järelduse: hetkel polnud midagi toimumas. Suuremad tegijad jäid rahulikuks või teesklesid rahu, nõrgemad hakkasid esitama murelikke küsimusi. Agentuur Lemercier ja Bricard oli töötanud kenasti juba kakskümmend aastat. Xavier oli sisenenud Pariisi kinnisvaraturule koos koolivennaga kommertskoolist. Nüüd, kui ta oli nelikümmend seitse aastat vana, oli ta agentuuri Lemercier ja Bricard etteotsa jäänud üksi. Kui küsiti härra Bricard'i, vastas ta kõhklemata, et kolleeg on ärireisil. Kahe nimega agentuur oli tema meelest

tõsiseltvõetavam, vihjates suuremale meeskonnale ja arvukamatele teenistusvalmis töötajatele.

Bruno Bricard, tema „ärireisil“ osanik, oli kaks aastat tagasi jõhkral otsustanud lahkuda. Tüdinud elust suurlinnas, tüdinud liiklusest ja saastatusest, oli ta avaldanud sõbrale soovi müüa oma osakud. Koos naise ja kahe lapsega oli ta otsustanud oma elu ümber korraldada ja osta Pariisi korteri asemele hiigelsuur XVII sajandi ehitis koos kaheksateistkümmne hektari suuruse alaga Dordogne'is, kuhu kavatses rajada külalistoad. Viimaste agentuuris veedetud kuude jooksul oli Bruno korduvalt püüdnud veenda Xavier'd tegema sedasama, esitades plaane, uurimusi ja kavandeid ning ennustades, et linnad on peagi täis peeni osakesi, saastet ja teokiirusel liikuvaid autosid. Brunol oli kindlasti osaliselt õigus, aga Xavier ei tahtnud elada maal. Brunol oli ka pere, aga Xavier'l ei olnud. Pärast rasket lahutust Céline'ist polnud tal enam naist ja ta jagas üheteistaastase poja Olivier' hooldusõigust. Kui ta Brunole oma argumendid esitas, pidi kolleeg kaastundlikul ilmel nõus olema. „Jah, sinu juhtumil on see tõesti keeruline,“ lausus ta.

Xavier'le tundus, et ta elu on kuidagi õigelt rajalt kõrvale kaldunud, ja ta ei suutnud täpsustada, millal see juhtus. Vahel tundis ta end tulevikuta poissmehena, kes müüb kortereid teistele, energiat täis ambitsioonikatele inimestele, kes tahavad eluga edasi minna ja teevad temale kättesaamatuid plaane.

*

Miski pole tõeliselt keeruline.

See, mida te peate raskeks, on lihtsalt mõtetegevuse tagajärg. Te mässite end üha enam täiesti ebamõistlikusse ja tarbetusse ängi.

Heitke see kõrvale.

Laevasõidus pole midagi keerulist, kui välja arvata majakõrguste lainete merehaigust põhjustav tõus ja langus ning kerge klaustrofoobia. Hertsog de La Vrillière'i palgatud Le Berryer' kapten Louis de Vauquois hoolitses usinasti astronoomi eest. Guillaume Le Gentil'l oli küll tormi ajal nägu roheline ja pilk tardunud ning ta palvetas sagedamini kui meremehed, aga kui puhus kerge tuuleke ja paistis päike, oli ta suurepärase reisi-kaaslane. Astronoomist oli ka kasu, sest oma täpsete riistadega võis ta kaptenit varustada kaartidelt puuduvate andmetega. Le Gentil arvutas oma asukoha välja tähti ja Kuud vaadeldes ning parandas vahel kauguse mandrist mitme meremiili võrra. Suur kolmjalale kinnitatud vaskteleskoop säras kuldsena ja astronoom tegi sellega vaatlusi, mis hämmastasid de Vauquois'd. Guillaume Le Gentil oli lasknud tal panna silma väikese luubi taha teleskoobi alumises otsas ja suunanud toru täiskuule. Le Berryer' kaptenil oli hing kinni jäänud: Maa kaaslane oli nii suur, et võis näha tema kraatreid sama selgesti nagu Saint-Malo tuletorni sadamasse naasmise päeval. Ühel teisel korral teatas kapten õpetlasele heledast joonest, mis näis neile taevas järgnevat juba oma pool tundi. Kohe võttis astronoom jämedama ja lühema, ainult ühele jalale toetuva teleskoobi. Tegemist oli komeediga, mille saba võis Guillaume Le

Gentil silmi pilutades näha. Järgmise kaheksa päeva jooksul kirjutas astronoom hanesulega täis mitu vihikut ning püüdis kompassi abil hinnata komeedi kiirust. See väljakutse tegi talle rõõmu, ja et Hea Lootuse neemeni püsis ilm rahulik, sai ta lahti oma hirmust lainete ees ja isegi merehaigusest. Ta sõi lõunat ja õhtust kapteni suures kajutis, nautides mahlakaid grillitud kalu, mille sarnaseid Prantsusmaal ei tunta. Le Berryer' võrkudes oli ühel hommikul koguni hobusesuurune kalmaar, kelle laevapikkused kombitsad ulatusid vöörist ahtrini. Meeskonnaliikmed raiusid ta kirvestega tükkideks ja kokk pidi tühjendama terve veinivaadi suurtesse pottidesse, et keeta seda alkoholipuljongis, mille retsepti ta oli ise välja mõelnud. Tol õhtul nautis kogu meeskond hiiglasliku peajalgse soolast pehmet liha. See ootamatu saak viis jutu igasugustele kohutavatele mereelukatele, keda oli kujutatud gravüüridel, mille kohta polnud teada, kas see on fantaasiavili või tegelike vaatluste tulemus. Meremeeste sõnul võis Hea Lootuse neeme vetes ja tuultes vahel harva kohata jubedat Caracaci. Kapten polnud teda kunagi näinud ja oli kuulnud vaid teiste kirjeldusi. Ta võttis riiulilt suure raamatu, mille köitmiseks oli oma naha pidanud ohverdama kaks rasvast emist, ja avas selle õigelt leheküljelt. Guillaume Le Gentil kummardus nägemaks puulõiget monstrumist, mis sarnanes Le Berryer' pikkuse meriahvenaga. Kala vähemalt viie Versailles' võrevärava suurused lõuad olid pärani ja ta peast väljus purskkaevu moodi veejuga. Guillaume Le Gentil' selga mööda jooksis alla jääne

värin. Kapten kinnitas, et sellist monstrumit oma teel kohates saab loota vaid Jumala peale, lõi risti ette ja sulges plaksuga raamatu.

Mõne päeva pärast, kui laev möödus Aafrika lõunatipust, tuli Le Gentil tekile. Ta lähenes reelingule ja nägi voogudest kerkimas hiigelsuurt halli elukat, mille naha olid parkinud süvavete soolad. Temast kerkis geiser oma viieteistkümnemeetri kõrgusele. Astronoom tundis, et ta süda jääb kohe seisma. Gravüür ärkas ellu, Caracac valmistus sukelduma ja nende laeva alla neelama.

Ta polnud kunagi näinud vaala. Isegi mitte raamatutes. Nüüd oli neid laeva ümber mitu, geisrid purskusid pakpoordis ja tüürpoordis ning lõbustasid meremehi, kes tõid ülemeelikult kuuldavale mehiseid hõikeid. Rahunenud Guillaume Le Gentil võttis vestitaskust väikesed ümmarguste terasraamidega prillid, mille ta oli lasknud teha oma teleskoobimeistril Margissier'l. Prillidel oli kaks tintmusta klaasi, mis lubasid vaadata päikest ilma silmi kahjustamata. Ta mõtles oma naisele Hortense'ile, kes oli jäänud Pariisi ja pidanuks ootama teda peaaegu poolteist aastat. Ta kujutas naist ette oma korteri vaikuses tikkimas peente sõrmedega keerulist mustrit linikule, sellal kui ta ise eemaldus lainetel kašellottide saatel. Astronoom naeratas ja mõtles, kuidas ta räägib sellest kõigest Pariisi tagasi jõudes, kui tuulehoog viis tal peast mustast vildist kolmnurkse kübara. Müts maandus ühe vaala seljas, misjärel kerkis koos tugeva veejoaga kõrgele õhku.

Xavier mõtles sageli Céline'ile. Miski ei laabunud temaga. Kas ta oskas mõelda nende kohtumise kaunil hetkel, et kaksteist aastat hiljem lõpeb kõik kohtukulli ees, kus kuulutatakse välja nende lahusus? Lugu oli ülimalt tavaline ja just see tavalisus oli hukutav. Siin polnud midagi originaalset, ei mingit imelist juhus ega ootamatut pööret. Statistika kerkis nagu müür: üks kahest abielust lõpeb lahutusega. Statistika on kui teerull. Üks võimalus kahest. Kolm aastat pärast piinarikast lahkuminekut oli selle valu viimastel kuudel süvenenud ja Xavier'le meenus see mitu korda nädalas. Hääl ütles: *Kui teie mõtted lähevad rändama, pöörake tasapisi, aga kindlalt tähelepanu hingamisele.* Seda kuuldes teadis ta hästi, kuhu ta mõtted rändavad – kohtuhoonesse oma advokaadi Murier' ja Céline'i advokaadi Guerinoni ning kahe võltstunnistaja juurde, kes Céline'i sõpradena kirjeldasid Xavier'd koduse türannina, nii et tema naine ja poeg pidid elama alalises hirmus. Järgnes suure elatisraha nõue ja poja Olivier' jätmise aastaks Céline'i kasvatada, kes häälestas lapse isa vastu ja seletas, et kõiges on süüdi tema. Bruno oli Xavier'le sel raskel ajal toeks ja mõned heade hindadega müügitehingud lubasid tal need tormilised ajad üle

elada. Muidugi oli ta üsna kurnatud, aga torm oli vaibunud ja ta sai taastada oma suhted Olivier'ga. Xavier oli otsustanud mitte rääkida pojale Céline'ist halba. See lepitav strateegia toimis tema kasuks. Céline jätkas küll noore poisi hinges isa kuju hävitamist, aga juba mõne kuu pärast näis laps olevat ema taktika suhtes vähem tundlik.

Väike gongiheli kuulutas seansi lõppu ja Xavier avas silmad. Päike valgustas ta elamise kuutkümmet ruutmeetrit, mis oli nüüd tema kodu. Kinnisvaraagendina oli tal õnnestunud müüa soodsalt saja kolmekümne ruutmeetrine korter Haussmanni majas ja leida tänu oma võrgustikule uus rahulik elamine heas linnaosas. Üks tuba temale, teine pojale, suur terrass enamasti tühja väljaku kõrval. Talle tundus, et selles elus ei saa temaga enam midagi olulist juhtuda.

Ta tõusis tugitoolist ja ringutas. Oli aeg minna agentuuri.

Frédéric Chamois, tema stažöör, oli võtnud vastu kaks telefonikõnet. Ühes taheti näha kaheksakümne ruutmeetri suurust hoovipoolset korterit liftiga maja kuuendal korrusel – see oli juba kolm kuud müügis olnud ilus pakkumine. Teine kõne oli vahetult enne hindade langust müüdud korteri uutelt omanikelt. Proua Carmillon teatas, et eelmised omanikud polnud tühjendanud koridori kappi. Ta palus agentuuril neile öelda, et nad oma asjad sealt ära võtaksid, nii et tema saaks kappi kasutada. Carmillonid olid pärast remondi tegemist ilmselt sisse kolinud.

„Kas te vaatasite selle korteri üle, Frédéric?“ küsis Xavier.

„Ja... ja... ja... jah,“ vastas noormees. „Ma... ma... ma... ma ei mäleta asju täis kappi.“

„Mina ka mitte,“ kinnitas Xavier. „Pole hullu.“

Frédéric Chamois kogeles. See olenes päevast ja eriti vihmast. Xavier oli märganud, et Chamois – ta kasutas alati tema perenime – kogeles vihmase ilmaga vähem. Ta hoidus hoolikalt sel teemal noormehega rääkimast.

Xavier jättis eelmisele omanikule teate. Järgmisel päeval polnud sellele vastust. Ka mitte ülejärgmisel. Kapi asi ei näinud olevat kuigi tähtis ja Xavier polnud ka üllatunud, et eelmistest omanikest ei olnud märki. Kui inimesed müüvad kinnisvara, ei taha nad sinna tagasi minna ega isegi sellest rääkida. Kohe, kui nad on tšeki rahaks teinud, pööravad nad teise lehekülje ja unustavad isegi tehingut vahendanud kinnisvaraagendi näo. Xavier' mobiil helises. „Marchandeanu pank,“ oli ekraanil.

„Tervist, härra Lemercier,“ alustas tema kontohaldur. „Kas te olete Pariisis, härra Lemercier, või kusagil välismaal?“

„Pariisis oma agentuuris,“ vastas Xavier.

„Seda ma arvasin,“ jätkas pankur. „Teie arvelt on Hongkongis välja võetud 650 eurot. Teie kaarti on sisse murtud. Tegelen sellega, härra Lemercier, ja helistan tagasi.“